

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

7. SAK NR 21/2019 KOMMUNIKASJON I TUF

7.1. Forslag til vedtak

Styret ser ikke noe grunnlag for å kritisere daglig leder i forbindelse med oppslag i Varden. Styret er av den oppfatning at dette faller inn under daglig lederes oppgaver.

Styret ber daglig leder om å lage et forslag til medieplan, den bør ta utgangspunkt i medieplan som er utarbeidet av Telemark Fylkeskommune.

7.1. Sammendrag

Saken er vanskelig for daglig leder. Den inneholder sterk kritikk av daglig leder, det må han selvsagt forsvare og dokumentere.

Saken gjelder også om medlemmer av styret har vært illojale mot styre, foretakets eier og andre styremedlemmer. Videre vil det bli et spørsmål om medlemmer av styret skal opptre i samsvar med interessene til TUF, eller om de er tilstrekkelige frie til kun å tenke egen parti eller kommunepolitikk. Det er spesielt advart mot dette i sierskapsmelding for fylkeskommunen

Daglig leder er av den oppfatning at videre i saken er dette tilstrekkelig belyst og problematisert. Styret bør ha fått tilstrekkelig opplysninger til å danne seg en egen mening om dette.

I alle saker som daglig leder legger frem for styret til avgjørelser er han bevist på å lage forsvarlig saksbehandling, det er et krav.

Det er utfordrende å skrive en sak som inneholder kritikk mot daglig leder, men som også i mitt saksfremlegg stiller spørsmål ved om medlemmer av styret har rett til å uttale seg som det er gjort i denne saken. Daglig leder ser at det kan stilles spørsmål ved om han er tilstrekkelig objektiv, med bakgrunn i den sterke kritikken som er rettet mot han. Daglig leder mener at saken er fremstilt nøkternt og i samsvar med krav om tilstrekkelig objektivitet.

Normalt ville daglig leder lage et fullstendig forslag til vedtak, i denne saken velger jeg kun å innstille i forhold til eventuell kritikk av daglig leder. Når det gjelder vedtak i forhold til styrets medlemmer må styre selv avgjøre hvordan de ser på dette spørsmål, og hvordan de eventuelt vil legge dette frem for eier.

Saken inneholder personlige vurderinger både i forhold til daglig leder og styrets medlemmer. Alt som er beskrevet er tidligere delt i media. Daglig leder ser ingen grunn til at vurderinger og vedtak som omhandler daglig leder skal klassifiseres som personal interne forhold, det samme bør en se når det gjelder behandling av styremedlemmers utsagn.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

7.2. Bestilling fra styrets leder

Med bakgrunn i brev fra kraftkommunene og oppslag i Varden 5 og 6 august ba styrets leder om at det ble lagt egen sak om dette med tema kommunikasjon.

Styrets leder la ikke noen føringer for hva som skulle legges frem i saken, innholdet i saken er daglig lederes beskrivelse, selvopplevelse og mening som daglig leder har om saken. Dette er sammenlignbart med alle saker som daglig leder legger frem for styret. Daglig leder har aldri fått eller opplevd noen førende meninger fra styrets leder, ikke i denne saken og heller ikke i andre saker som har vært oppe til styrebehandling.

Etter daglig leders syn har det vært for mange angrep på daglig leder i TUF, etter første runde i Varden var daglig leder av den oppfatning at det ville være mulig å legge frem en enkel sak til styret om dette. Det burde da vært enklere for styret å finne en rimelig grei løsning på disse spørsmålene/utsagnene.

Daglig leder hadde regnet med at det var gitt nødvendige signaler til daglig leder via oppslag i Varden 5 og 6 august.

Det var en stor overraskelse at styremedlemmer i TUF fortsatte sitt angrep på daglig leder, nå med enda større skyts. For å belyse saken tilstrekkelig (det er daglig leders plikt) føler daglig leder at han må bringe inn flere elementer i sin vurdering, som etiske retningslinjer for FK, forhold til eierskapsmelding, medieplan, historikk ved opprettelse av TUF samt mulig vurdering i forhold til om det er urimelige angrep på daglig leder.

Daglig leder er imidlertid av den formening at det burde vært unødvendig å gå så grundig til verks.

7.3. Bakgrunnen for saken og daglig lederes utsagn

Journalist i Varden Halvor Ulvenes tok kontakt med styrets leder for å få informasjon om konsesjonskraft. Ifølge Ulvenes ble han bedt om å ta kontakt med daglig leder som skulle svare ut nødvendige spørsmål. Daglig leder så dette som naturlig. Ulvenes fikk overført avtale inngått mellom partene samt den samme presentasjonen som ble holdt for fellesnemda.

Dette er offentlig informasjon som daglig leder ikke så noen grunn til å holde tilbake for journalisten. Etter spørsmål fra journalist fikk han oversendt et regneark som viser fordeling av 112,5 GWh og beløp pr kommune. Dette er også offentlig informasjon.

I samsvar med spørsmålet og med bakgrunn i styrets årsberetning svarte jeg ut som daglig leder i TUF. Det har medført store misnøye blant ordførere i Kraftkommunene og to av styremedlemmene i TUF.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Daglig leder ser at overskriften kan være voldsom, dette er imidlertid utenfor daglig lederes kontroll. At overskrifter kan være voldsomme i forhold til det en blir sitert på er velkjent, dette kan ikke daglig leder ta noe ansvar for.

Ordførerne og to av styrets medlemmer mener at daglig leder ikke skal uttale seg i slike spørsmål.

Daglig leder mener at det er hans plikt til å påvise faktorer som vil svekke økonomien i TUF. Dersom ikke daglig leder tar et slikt ansvar ville han ha forsømt sin plikt som daglig leder, foretakets eksistens kan på sikt være truet. Dette er også i tråd med vanlige krav om åpenhet i forhold til offentligheten, noe som gjentatte ganger er blitt hevdet fra politisk hold er essensielt i utøvelse av offentlig virksomhet. Fylkeskommunen har i sitt mediereglement sagt « Fylkeskommunen legger prinsippet om meroffentlighet til grunn for innsyn i sin virksomhet» Ansatte i fylkeskommunen står fritt til å uttale seg til media innenfor grensen for den alminnelige ytringsfriheten» Med dette som bakgrunn vil daglig leder hevde at ytring i varden er tilstrekkelig innenfor fylkeskommunens Mediereglement. TUF har ikke sitt eget mediereglement, det vil da være naturlig at daglig leder i et foretak eid av fylkeskommunen kan følge dette reglementet.

Daglig leder har full respekt for at det er en politisk mening om at avtalen skal fortsette, det har daglig leder respekt for. Det hadde vært naturlig å forvente at styremedlemmer i TUF hadde konsentrert seg om dette viktige politiske spørsmålet, ikke bruke så mye tid på å angripe og blottstille daglig leder. Daglig leder kan ikke se at politiske ledere i Telemark har rett til å komme med så sterke og ødeleggende kommentarer, dette kan vanskelig tolkes som annet enn maktbruk som etter daglig leders mening er langt over grensa mot maktmisbruk. Diskusjon om daglig leder burde ikke foregått i det offentlige rom, spesielt ikke av styremedlemmer i TUF. Hadde disse utsagnene vært fremført i styremøte for TUF ville ikke daglig leder ha reagert.

Daglig leder mener han har full dekning fra styret og et samlet politisk fora for å uttrykke bekymring for TUF sin fremtid.

Styret har sagt i sin beretning for 2018 «Styret ser at en må akseptere en betydelig nedgang og usikkerhet når det gjelder overføringer for de enkelte år fremover. Det er ikke utenkelig at kraftvolum som skal fordeles til TUF kan bli svært lavt framover, ikke usannsynlig tilnærma null. Styret mener at dette er noe eieren av TUF, Telemark Fylkeskommune må være klar over.» Det er i pkt 10 i årsberetning styret sier dette. I styrets beretning blir det informert om alle forhold som ender om med denne konklusjon. Dette er de same punktene som jeg blir sitert på i artikkelen.

Videre har jeg i informasjon til fellesnemda informert om utfordringer som kan TUF komme oppleve i årene fremover. På side 14 tar jeg opp svakhetene i nåværende avtale. På side 15 tar jeg opp Utfordringer som FK må diskutere, herunder skriver jeg «Gjeldende avtale mellom partene, bør den revurderes, en

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

politisk vurdering. I utfordringene tar jeg opp det samme som styrets årsberetning tok opp. Det er å forvente at fylkestinget skal diskutere dette.

Styret har selv i sak 17/2015 vedtatt at avtalefestet punkt om Kostnader til Regionalt samarbeid skal opp til godkjenning i fylkestinget. Grunnen til dette er endring i forutsetninger for kostnadsdekning. Etter daglig lederes syn er konsekvensen av forbruksendringer med dertil reduserte inntekter for TUF direkte sammenlignbar med vedtak i Sak 17/2015. Daglig leder mener at dette underbygger retten til å uttale seg om bekymringer for TUF sine fremtidige inntekter. Det er dette spørsmålet som daglig leder har svart ut. Se egen utredning om dette under i pkt 7.5.

Utfordring som FK må diskutere

* Gjeldende avtale mellom partene

Bør den revurderes, En politisk vurdering

- * TUF sin andel er redusert med ca 15 % i forhold til grunnlag for avtale
- * Nytt konsesjonsgrunnlag Møsvatn vil føre til betydelig ekstra reduksjon kraftmengde til TUF
- * Eventuelt Bedrift «Datalagring i Vinje», sannsynlig reduksjon hele kraftmengde til fond fra Vinje blir 0.
- * Rest overskuddskraft til fond vil bli utbetalt til Tokke, Fyresdal og Hjartdal tilnærmet 112 500 MWh. Pga fast avtalt mengde
- * Kraft med utbetaling til TUF vil bli tilnærmet 0, under forutsetning datalagring i Vinje
- * Uten datalagring vil TUF få redusert mengde pga omregulering Møsvatn

Denne presentasjonen har kraftkommunene tatt med i sin helhet som dokumentasjon for å opprette Kraftkompetanse.

Årsberetningen til TUF ble tatt opp som egen sak på årsmøte i Konsesjonskraftstyret juni 2019. Alle kraftkommunene var da gjort oppmerksom på styret for TUF sin bekymring for fremtidige inntekter, der TUF spesifikt ber om at Fylkestinget må være klar over dette. Årsberetning fra TUF ble tatt til orientering uten noen spørsmål eller kommentarer fra årsmøtet. Det er da vanskelig å ikke konkludere med at årsmøte i Konsesjonskraftstyret og kraftkommunene også er bekymret for inntektene til TUF og mener at fylkestinget må merke seg dette.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Etter daglig leders syn kan dette underbygge og legitimere at daglig leder kan svare Ja på spørsmålet om en avtale kan sies opp. Daglig leder ser imidlertid problemstillingen at han ikke burde svart direkte Ja på spørsmålet, men bare svart ut utfordringene for TUF og bedt Fylkestinget merke seg dette. Som en direkte følge av årsmeldingen. Daglig ledere tror ikke meningsutvekslingen hadde blitt mindre av den grunn.

7.4. Hadde daglig leder noen rett til å uttale seg

Det har vært en diskusjon om daglig leder har rett til å uttale seg og at han ikke har klarert saken med styrets leder.

I denne saken så fikk journalisten beskjed om å ta kontakt direkte med daglig leder. Det var ikke noen føringer i dette, styrets leder har aldri forsøkt å legge føringer for hva daglig leder skal uttale seg om.

Det har vært praksis både under dette styret og tidligere styre at daglig leder har uttalt seg til media i diverse saker. Dette underbygger at styret hele tiden har ment at det er daglig leders oppgave å uttale seg om saker.

Det ville vært uheldig for TUF som eget foretak om ikke daglig leder skulle uttale seg. Det ville vært en tilnærmet håpløs oppgave å lage en instruks for dette.

Det er ikke utarbeidet egen medieplan for selskapet, dette beskrives litt i punkt 7.12. I og med at TUF ikke har egen medieplan vil det være mest riktig å forholde seg til Fylkeskommunen sin plan.

I denne planen er det lagt opptil følgende utklipp fra det som kan være relevant for TUF

Mediereglement

Telemark fylkeskommune ønsker å ha en åpen holdning overfor media, og vil legge forholdene best mulig til rette for offentlig innsyn i saker og saksdokumenter. Følgende retningslinjer gjelder for fylkeskommunens mediekontakt.

Prinsippet er meroffentlighet

Fylkeskommunen legger prinsippet om meroffentlighet til grunn for innsyn i sin virksomhet.

Det betyr at:

- *Selv om et dokument er eller kan være unntatt fra offentlighet i henhold til offentlighetsloven, bør det likevel offentliggjøres så langt det er mulig. Det skal foreligge et reelt og saklig behov for å nekte innsyn.*
- *Det kan ikke praktiseres meroffentlighet for opplysninger underlagt taushetsplikt.*

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Aktiv informasjon

Fylkeskommunen skal selv drive aktiv informasjon om sin virksomhet, if kommunelovens § 4.

Ytringsfrihet

Ansatte i fylkeskommunen står fritt til å uttale seg til media innenfor grensene for den alminnelige ytringsfriheten.

Lojalitetsplikten til arbeidsgiver kan sette grenser for ytringsfriheten når tungtveiende grunner tilsier det. «Tungtveiende grunner» foreligger kun når ytringen medfører en åpenbar risiko for skade på arbeidsgiverens interesser.

Se også punktet under om «Ansvar og arbeidsdeling i fylkeskommunen».

Hensyn til omdømme og arbeidsmiljø

Arbeidsplassens omdømme og arbeidsmiljø påvirkes av ansattes og lederes opptreden i media.

Telemark fylkeskommune oppfordrer derfor ansatte og ledere til å følge disse rådene:

- *Rådfør deg internt i forbindelse med mediekontakt*
- *Ta saken opp internt før du framsetter kritikk offentlig*
- *Be alltid journalisten om å klargjøre hvilken sammenheng informasjonen skal benyttes i*
- *Spør om å få lese gjennom saken før publisering når saken er komplisert eller kontroversiell. Be om at faktiske feil blir korrigert.*

Ansvar for mediekontakt i fylkeskommunen

- **Lederansvar**

Det er en oppgave for ledere å gi offentlig uttrykk for vurderinger og synspunkter på vegne av virksomheten eller fylkeskommunen. Vurderinger og synspunkter gis innenfor rammen av den enkelte leders ansvarsområde og rolle i forhold til politisk saksbehandling.

Slutt på utklipp.

Daglig leder kan ikke se annet av dette reglementet enn at det er en oppgave for daglig leder å uttale seg. TUF er ikke et politisk organ, da er det vanskelig å se at siste punkt i Lederansvar har relevans for TUF

7.5. Har daglig leder gått ut over fatta vedtak i styret.

Terje Riis Johansen hevder i intervju med Varden at « Bakka er satt til å gjennomføre vedtatt politikk og holde seg til styrevedtak i TUF. Uttalen i Varden er ikke i tråd med dette, så utspillet hans er ikke greit»

Daglig leder har ikke sett noen saker der styret har behandlet avtalen om fordeling av 112,5 GWH. Da er det vanskelig å vurdere om daglig leder har gått

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

imot styrets vedtak. TUF er ikke et politisk organ, da er det vanskelig å se at daglig leder har ansvar for å gjennomføre vedtatt politikk. Daglig leder har ikke uttalt seg politisk om spørsmålet, han har svart ut i forhold til rollen som daglig leder i TUF.

I egen sak 17/2015 behandlet styret egen sak om Kostnader til Regionalt samarbeid. Dette er kostnader TUF er pålagt gjennom nevnte avtale der TUF skal betale ut til Vest-Telemark Rådet pluss kommunene i Tinn og Hjartdal. For 2019 er dette beløpet kr 2.978.475,-. Beløpet indeksreguleres hver år.

Vedtaket i 2015 var som følger:

Sak 17//2015 Kostnader Regional Samarbeid

Det er avtalesfestet at TUF skal betale til Regional samarbeid for kraftkommunene, beløpene blir fordelt til Vest-Telemark Rådet, Tinn Kommune og Hjartdal Kommune. Behandling gjelder om en skal fortsatt med fast bevilgning, eller følge vedtektene som fastsetter faste kostnader som skal dekkes.

Styrevedtak:

Styret registrere at det er uenighet i tolkningen av avtalen.

Etter styrets syn er det uheldig at det skal være diskusjoner om forståelse av avtale.

Daglig leder skal ta initiativ til et møte mellom partene for å finne et omforent forslag som skal gjelde for fremtidig utbetalinger fra TUF til regional samarbeid.

En avtale bør ta hensyn til snitt utbetalinger de siste år i forhold til fondets inntekter. Ved reduserte inntekter til fondet i forhold til snittnivået de siste årene, skal en kunne nedregulere støttebeløpet i samme % forhold. Eventuell nedregulering i nytt omforent beløp skal bare kunne nedjusteres hvert fjerde år, dvs valg år.

Daglig leder skal legge frem forslaget for styret, etter styrets behandling må endringer i avtalen legges frem for godkjenning av fylkestinget.

Daglig leder tar sikte på å gjennomføre et møte i høst for så å legge frem et endringsforslag for styret som da må godkjennes av fylkestinget, dette i samsvar med styrets vedtak.

Daglig leder kan ikke se at TUF har behandlet andre saker enn den som er beskrevet over i forholdet til avtale mellom partene. Daglig leder regner med at Terje Riis Johansen legger frem nødvendig dokumentasjon dersom det har vært behandlinger i styret for TUF, som daglig leder ikke har registrert.

7.6. Brev fra kraftkommuner

Kraftkommunene har sendt et brev til KKST, TUF og Fylkesordfører. Der reagerer de sterkt imot at daglig leder svarer på en forespørsel fra journalist. De mener videre at daglig leder ikke er lojal.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Daglig leder oppfatter seg selv som lojal mot styret. Det er imidlertid forståelig at kommunene sender brev til styret, dersom Fylkestinget skulle velge å si opp avtalen vil det medføre økonomiske konsekvenser for særskilt tre kommuner og i mindre grad en kommune i tillegg. Det vil ikke få noen konsekvenser for de fire andre kraftkommunene.

Det er overføringer til kommunale næringsfond (112,5 GWh) som daglig leder mener må vurderes. Daglig leder setter ikke spørsmål ved fordeling av alminnelig forbruk, dersom det blir økt forbruk i en kommune vil det medføre økte overføringer til aktuell kommune Dette er i samsvar med aktuelt lovverk, daglig ledere har ikke forsøkt å utfordre dette lovverket. Ved økt kommunalt forbruk vil det bli en reduksjon i overføringene til TUF. Disse midlene som daglig leder mener må vurderes kan ikke brukes til ordinær drift i kommunene, de skal inn på egne næringsfond. I avtalens pkt 4.3. Kommunale næringsfond er det tatt inn følgende:

4.3. Kommunale næringsfond

- 4.3.3. Dei kommunale næringsfonda har som oppgåve å forvalte dei midlane som blir tilført fonda på grunnlag av denne avtala, jf punkt 4.1.
- 4.3.4. Fonda skal nyttast til tiltak som kan fremje næringslivet og tryggje busetnaden i dei einskilde kommunane.
- 4.3.5. Dei 8 kommunane som er partar i denne avtala utarbeider felles vedtekter for dei kommunale næringsfonda.

Daglig leder har ikke sett disse vedtektene, jeg regner med at de er sendt til Telemark Fylke og at Fylkestinget kjenner til disse. Daglig leder har ikke sett noe regnskap fra disse fondene, daglig leder regner med at bruk av disse midlene er rapportert inn og behandlet i Fylkestinget. Dersom det ikke er sendt inn oversikt over bruk, ville det ikke være unaturlig at det gjøres for hele perioden frem til nå.

TUF har ikke fått noe spesielt ansvar for å følge opp disse fondene, dersom det er ønskelig ville dette kunne la seg gjennomføre

Daglig ledere regner med at styrets vedtak i denne saken vil bli grunnlaget for eventuelt svarbrev til kommunene.

7.7. TUF er et eget juridisk foretak

TUF er opprettet som et eget juridisk foretak, det er konsekvenser med et slikt vedtak. TUF skal da ikke være et politisk verktøy.

I flere av innleggene i Varden kan en få det inntrykket at politikere i kraftkommunene og noen i styret til TUF mener at TUF er et politisk utvalg.

TUF er et eget juridisk selskap med eget organisasjonsnummer, eget styre og en ansatt daglig leder.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Alle både styret og daglig leder har dermed et selvstendig ansvar overfor TUF og dermed overfor eier Telemark Fylke. Utsagn der en gir uttrykk av å representere TUF skal være i TUF sine interesser. Dette er spesielt viktig der saker tenderer til å ha politiske vinklinger.

Fylkestinget velger fire representanter til styret og kraftkommunene velger en. Frem til nå har de vært sentrale politikere. Det står ingen ting i vedtektene at styret skal bestå av politiske representanter, det er imidlertid FT som skal velge sine fire. De kunne om det var ønskelig ha valgt fire ikke politiske representanter.

Det har vært reist spørsmål om det er riktig at det skal sitte politikere i styret for TUF. Spørsmålene har vært reist med bakgrunn i om dette kan føre til for stor debatt om vedtak i TUF kan være partipolitisk begrunnet. Spørsmålene har også vært stilt med referanse til vedtatt eierskapsmelding for Telemark Fylke. Daglig leder antar at også kraftkommunene har lignede eierskapsmeldinger

Daglig leder har ikke noen rett til å mene noe om sammensettingen i styret for TUF. Dette må være en debatt som eier Telemark Fylkesting må mene noe om

Et enstemmig styremøte vedtok den 14.02.2011 at TUF ikke skulle være et fylkeskommunalt utvalg, derimot skulle det være et eget rettssubjekt som skulle registreres i Brønnøysund. TUF skal være et eget selskap med eget styre og egen daglig leder. Daglig leder skulle ikke rapportere til rådmannen.

Dette innebærer at TUF ikke må oppfattes eller brukes som et politisk virkemiddel. Det gjelder både for styrets medlemmer og daglig leder.

TUF svarer opp til fylkestinget, det gjør de ved at årsberetning og årsregnskap skal godkjennes av fylkestinget. Dersom fylkestinget ikke er fornøyd med hvordan styret i TUF fungerer må de gjennom vedtak i fylkestinget gi korrigerende vedtak som styret da må følge.

7.7.1. Vedtak i 2011 med historikk for at TUF skal være eget juridisk foretak

**Daværende rådmann mente at TUF skulle være et politisk utvalg.
Daværende rådmann la frem følgende:**

Selskapsform

TUF er opprettet i samsvar med avtale om disponering av konsesjonskraft datert 9. desember 2009. Det er videre vedtatt egne vedtekter for fondet som er godkjent av Telemark Fylkesting. Fondet blir som organisasjon et eget utvalg med eget styre, daglig leder og regnskap. TUF vil ikke bli opprettet som egen juridisk enhet, men som en del av Telemark Fylkeskommune.

Forslag til vedtak

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Sekretariatet får fullmakt til å opprette nødvendige regnskapsmessige strukturer for TUF som eget utvalg i henhold til fylkeskommunens normale rutiner og prosedyrer.

Administrative avtaler

TUF er ikke et eget rettssubjekt, men må ha administrative systemer og avtaler som skal sikre at foretaket har tilstrekkelig kontroll og tilfredsstillende interne rutiner. Det er styret og daglig leder som er ansvarlige for at dette er tilfredsstillende.

Som saksbehandler i FK skulle jeg utarbeide retningslinjer for opprettelse av TUF, jeg hadde lagt dette frem for styret før daværende rådmann ba om endringer. Forslaget var:

Selskapsform

TUF må organiseres og registreres i Brønnøysundregisteret. Selskapsformen blir valgt i forhold til det som er det optimale for TUF. Juridisk avdeling arbeider med forslag til selskapsform.

Forslag til vedtak

Daglig leder får fullmakt til å registrere TUF etter de anbefalinger som juridisk avdeling gir.

Administrative avtaler

TUF er et eget rettssubjekt som må ha administrative systemer og avtaler som skal sikre at foretaket har tilstrekkelig kontroll og tilfredsstillende interne rutiner. Det er styret og daglig leder som er ansvarlige for at dette er tilfredsstillende. Dette gjelder innen følgende områder:

- Det er ansatt daglig leder
- Det er avtalt tjenester for regnskap, IT og lønn.
- Det er opprettet avtale med revisor
- Det er avtaler om banktjeneste

7.8. Styremedlemmers og daglig leder lojalitet til TUF

Daglig leder svarer opp til styret for TUF, dersom styret mener at daglig leder ikke gjennomfører sitt arbeid i tråd med styrets ønske eller vedtak så må styret ta dette opp i styremøte, og eventuelt fatte korrigerende vedtak

Dette har jeg til nå oppfattet som klart for styret og i samsvar med god styreskikk. Nå ser jeg at en kan stille spørsmål ved denne oppfattelsen. 2 av 5

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

styremedlemmer pluss et varamedlem er offentlig ute og kritiserer daglig leder og vil forlange forklaring på hvorfor han svarer ut media.

Det ville være like naturlig at styret hadde dialog med sin eier i forhold til de forventningene eierne har til foretaket. Det er ikke selvsagt at styremedlemmer i TUF har fullmakt til ikke å ta opp spørsmål om forventninger eier har til styret.

I eierskapsmeldingen står det:

Eierskapsmeldingen skal bidra til å gi de folkevalgte kompetanse på de juridiske, politiske og økonomiske styringsmulighetene som ligger i de ulike organisasjonsformene, samt gi en oversikt over fylkeskommunens eierskap. Den skal bidra til mer åpenhet overfor omverden i forhold til den samlede fylkeskommunale virksomhet.

Det ville ikke vært unaturlig at styremedlemmene hatt tatt opp spørsmålet om daglig lederes lojalitet direkte i et styremøte, da ville styret ha fattet et vedtak som ville vært klart for alle parter. Det er med undring en kan se at styrets medlemmer tar dette direkte opp i media.

Det er ikke vanskelig å se at en sak som dette engasjerer politiske partier sterkt, det bør imidlertid diskuteres om det er riktig av styremedlemmer å uttale seg om saker som dette. Det hadde ikke vært noe å utsette på om andre politikere i aktuelle partier hadde kommet med kritikk.

I denne saken som har skapt høy temperatur så svarte daglig leder ut et spørsmål fra journalist i Varden. Spørsmålet var om daglig leder i TUF mente at avtale burde sies opp med bakgrunn i reduserte inntekter for TUF nå og usikkerhet om inntektene fremover i tid.

Svaret fra daglig var Ja på spørsmålet. Grunnen til at daglig leder svarte ja er at inntektene til TUF kan bli sterkt redusert fremover i tid. Da er det daglig leders plikt til å opplyse om dette.

Daglig leder er bekymra for inntektene til TUF fremover, da er det min plikt som daglig leder i TUF å si fra om dette. Daglig leder ville ikke hatt noen grunn til å svare ja på dette spørsmålet, dersom intensjonen med å fordele fylkeskommunens kraft hadde blitt den førende fordelingsmengde i avtalen. Som jeg leser møtereferater og uttalelser før avtalen ble signert var det intensjonen at Fylkeskommunen (TUF) skulle ha et fast volum som grunnlag for overføring av midler fra KKST, i avtalen ble det motsatt kraftkommunene var de som ble definert med et fast volum. Dette bør det være mulig å mene noe om, så vil det være opp til fylkestinget å vurdere om det er av interesse å diskutere dette videre.

Daglig leder var fullstendig klar over at det ikke ville falle i god jord hos de kommunene som mottar midler for deler av fylkeskommunens rettmessige overskudd fra salg av konsesjonskraft. Det er naturlig at de da vil reagere og forsvare sine inntekter. Det burde også vært naturlig for kraftkommunene og styremedlemmer i TUF at daglig leder må ivareta TUF sine interesser.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Daglig leder hadde ikke forutsatt at dette skulle bli en føljetong med gjentatte angrep på daglig leder både i media og på sosiale plattformer. Daglig leder hadde heller ikke forventet at to styremedlemmer skulle gå så personlig på angrep på daglig leder. Det kan ikke være tvil om at de to uttalte seg på vegne av rollen sin som styremedlemmer i TUF. Det må kunne reises spørsmål om de utvist dårlig styreskikk og det må kunne stilles spørsmål ved styremedlemmenes lojalitet til TUF.

Daglig leder håper videre at styrets medlemmer ikke tar dette videre i nye diskusjoner. For daglig leder vil det ikke være aktuelt å uttale seg videre i denne saken. Daglig leder vil henvise alle spørsmål videre til styrets leder.

Det kan ikke ha kommet som noen overraskelse på styrets medlemmer at temaet om minking av mulige inntekter for TUF skulle få et offentlig lys på seg. Styret har selv tatt dette opp i sin årsberetning, som fylkestinget nå skal behandle. I styrets årsberetning pkt 10 uttrykker styret bekymringer for fremtidige inntekter for TUF, de konkluderer med «**Styret meiner at dette er noko eigaren av TUF, Telemark Fylkeskommune må være klar over**»

Dette må bety at styret forventer at fylkeskommunen tar dette opp som en egen diskusjon/vurdering. Konsekvensen kan selvsagt bli at Fylkestinget vedtar å si opp avtalen.

Årsberetningen til TUF ble tatt opp som egen sak på årsmøte i Konesjonskraftstyret juni 2019. Alle kraftkommunene var da gjort oppmerksom på styret for TUF sin bekymring for fremtidige inntekter, der TUF spesifikt ber om at Fylkestinget må være klar over dette. Årsberetning fra TUF ble tatt til orientering uten noen spørsmål eller kommentarer fra årsmøtet. Det er da vanskelig å ikke konkludere med at årsmøte i Konesjonskraftstyret og kraftkommunene også er bekymret for inntektene til TUF og mener at fylkestinget må merke seg dette.

Daglig leder har for fellesnemda gjennomført en presentasjon om grunnlaget for konesjonskraft og avtalen som er vedtatt og gjelder. På en av sidene blir dette temaet tatt opp «Gjeldende avtale mellom partene, bør den revurderes – en politisk vurdering. Denne presentasjonen har det ikke kommet noen reaksjoner på, tvert imot er den tatt inn som eget dokument i dokumentasjon om å etablere «Kraftkompetanse»

Daglig leder mener han har opptrådd lojalt i forhold til TUF og at det er nødvendig dekning for dette i bl.a. styrets beretning.

Dersom styret ønsker at daglig leder ikke skal gi offentlige kommentarer vil selvsagt daglig leder rette seg etter det. Daglig leder har ikke oppfattet det slik at det er et flertall i styret for et slikt vedtak.

Telemark Fylkesting har vedtatt eierskapsmelding som alle styremedlemmer valgt inn av Fylkestinget må følge, i eierskapsmeldingen er det vedtatt følgende om styremedlemmers ansvar:

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

Styret har ansvar for virksomheten som helhet, og representerer alle eierne. Dette gjelder også det enkelte styremedlem. Et styremedlem skal derfor utøve sin styrerolle ut fra hensynet til selskapets beste, og ikke spesielt ivareta interessene til den eieren, det partiet, den interessegruppen eller andre som har utpekt det.

De enkelte styremedlemmene har personlig ansvar. Ansvarer gjelder handlinger eller unnlattelse av handlinger, og forutsetter forsett eller uaktsomhet. Det personlige ansvaret gjelder styremedlemmer utpekt av fylkeskommunen på lik linje med andre styremedlemmer.

TUF har i sine rutiner og avgir hvert år en styreberetning der det blir sagt at TUF følger fylkeskommunen sitt etiske regelverk. I regelverket er det blant annet tatt opp rett til å uttale seg;

Etiske retningslinjer sier litt om hvordan vi skal prate til og om hverandre. Videre er det presisert. Åpenhet er en forutsetning for god forvaltningspraksis og demokrati. Vi skal kunne uttrykke oss kritisk. Etter daglig leders syn har han uttalt seg i henhold til de etniske retningslinjene som er vedtatt, daglig leder ber styret diskutere om uttalelser fra daglig leder og to av styremedlemmene er i tråd med våre vedtatte etiske retningslinjer og i tråd med eierskapsmeldingen til Telemark Fylke.

7.9. Kritikk av styrets arbeid og tidligere vedtak

Styremedlem Erik Skjervagen har i tidligere intervju med Vest Telemark Blad tatt opp sterk kritikk av styret i TUF og de vedtak som er fattet.

Det vil ikke være unormalt at dette innlegget også blir diskutert i styret. Etter daglig leders mening er det over grensen for hvordan et styremedlem kan uttale seg i forhold til et styre og i forhold til tidligere styrevedtak. Intervjuet bør gjennomgås i helhet av styret.

Daglig leder måtte ta en debatt med Skjervagen i NRK på dette spørsmålet. Det var avklart med styrets leder at daglig leder skulle ta den debatten, selv om det er styret med dens medlemmer han kritiserer. Det hadde ikke vært unaturlig at styret tidligere hadde bedt om at denne saken skulle diskuteres i styret.

Det kan være lett for daglig leder å tolke at det er riktigere at styrets medlemmer uttaler seg kritisk til TUF og styret, enn når daglig leder svarer ut spørsmål fra journalister.

Daglig leder hadde en lengre diskusjon både på telefon og på Skjervagens kontor om dette. Daglig leder ga klar beskjed til Skjervagen at han mente dette var langt over grensen av det en kunne forvente av et styremedlem. Det kan vel diskuteres om dette var daglig leders oppgave.

Forsvaret til Skjervagen var uforklarlige, han ga klart uttrykk for at dette var et politisk utspill i forestående valgkamp.

Dette bygger opp under mulighet for at TUF skal bli brukt som et politisk verktøy.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

7.10. Eskalering av saken i media og konsekvenser av dette

Varden fikk en kopi av avtale om Konesjonskraft og presentasjon for fellesnemda. De ønsket å lage en sak om dette pluss en sak om tidligere varaordfører i Nome Harald Orekaasa som var redd for at kraftmillioner vil måtte deles med Vestfold. Jeg kommenterte dette, mine kommentarer var en del av artikkelen.

Det er min oppfatning at det ikke var planlagt noen videre artikler om dette temaet.

Etter at kraftkommunene pluss to av styremedlemmene i TUF engasjerte seg så sterkt og med en hovedfokus på daglig leder så ble det journalistisk interesse om dette. Noe også redaktøren i Varden tar opp i to lederartikler.

Kraftkommunene og to av styremedlemmene i TUF har brukt både media og FB for å tilkjenne sine synspunkter. Det har medført en stor interesse og samtidig en stor belastning for daglig leder. Interessen har vært stor fra privatpersoner og fra politikere fra kommuner som ikke er en del av denne avtalen.

Interessen ble ikke noe mindre etter at de samme politikerne går ut i VTB en uke etter med enda sterkere kritikk mot daglig leder.

Det vil være unaturlig at ikke politikere på flere nivåer merker seg denne diskusjonen, det vil ikke være unaturlig at denne oppmerksomheten vil skape enda større nysgjerrighet om avtalen. Dersom det kommer debatter om dette kan ikke daglig leder ta et ansvar for den debatten. Den har Terje Riis Johansen og ordførere i kraftkommuner invitert til. Terje Riis Johansen sier i VTB at «Et slikt utspill kan virke til å sette kraftregimet i spill. Det er det siste vi treng. Både Telemark og ikke minst kommunene i Øvre Telemark vil tape på dette»

Daglig leder er enig med Terje Riis Johansen i det, eskaleringen av debatten må etter daglig leders syn Terje Riis Johansen og ordførerne i kraftkommunene ta ansvaret for, dette ansvaret vil ikke daglig leder ta.

Det er nå over 10 år siden avtalen ble signert og skal ifølge avtalen gjelde frem til 2026. Det har vært reist spørsmål om en slik avtale kan være gyldig og hvorfor det ikke er et system som sørger for informasjon om slike avtaler.

Videre har det kommet spørsmål om det bare er en liten sentral gruppe som skal sitte med kunnskap om en slik avtale. Dette er nok betimelige spørsmål som fylkestinget må ta med i betraktning i spørsmålet om avtalen skal diskuteres.

I et demokratisk perspektiv og i lys av det store engasjementet bør det ikke være unaturlig at styret i TUF melder et slikt behov opp til Fylkestinget. Dette er imidlertid et tema som ikke daglig leder vil utrede noe mere, uten at styret ber om det.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

7.11. Er daglig leder en byråkrat som ikke har rett til å uttale seg

Daglig leder har etter egen vurdering fått en urimelig kritikk og fokus i denne saken, det må kraftkommunene og to av styremedlemmene i TUF ta ansvaret for. Daglig leder har fått spørsmål og råd om at dette kan være over grensen av uttalelser som kan godtas. Daglig leder vil etter styremøte vurdere om dette skal følges opp.

Uttalelser som: «Derfor er det uforståelig, unødvendig og uheldig at Terje Bakka drar opp en slik debatt nå. Jeg vil be han om en forklaring på neste styremøte i TUF. Bakka er satt til å gjennomføre vedtatt politikk og holde seg til styrevedtak i TUF». «Jeg reagerer på at daglig leder drar i gang en så kontroversiell debatt. Han er tilsatt for å forvalte drifta i konsesjonskraftstyret og TUF.» «Jeg regner med at han har avklart dette utspillet med styrelederen sin» «Utidig, dette er en politisk sak som han ikke har noe med».» Han er en byråkrat og bør holde seg til retningslinjene.» Sitater som er nevnt over er tatt fra saker i Varden tidlig i august.

I VTB sist fredag blir disse kritikkene ytterlig skjerpet; Ingen tvil om at han er illojal, betenkelig at han blander seg inn i en sak som er avgjort politisk, det har vært en kjepphest for han som han gnager og gnager på, hadde jeg kommet med et slikt utspill ville jeg kanskje fått sparken, utspillet er uheldig overfor Vestfold det kan svekke oss i forhold til sammenslåing, jeg er sikker på at Bakka får null støtte i styret, fordømmer også utspillet fra Bakka, svært forundret over Bakka som ansatt.

Videre har saken vært flittig kommentert på FB med til dels urimelige kommentarer.

Summen av dette er etter daglig leders syn innenfor begreper som maktmisbruk og utidig press. Det kan ha vært med på å svekke daglig leders omdømme. Daglig leder vil ta dette spørsmålet om med ekspertise på området.

Daglig leder føler at uttalelser fra styrets medlemmer som, han er illojal, han går utover styrets vedtak, kan være direkte skadelige for mine fremtidsmuligheter i andre selskaper. Det er ikke usannsynlig at dette kan ha påført daglig leder et fremtidig økonomisk tap. Dette må daglig leder vurdere nærmere.

Det ville vært mulig for daglig leder å vurdere de enkelte punktene i anklagene. De ville blitt for mye å legge inn i saken. Det er min forventning at styret diskuterer disse uttalelsene.

Det er reist spørsmål fra andre ansatte om det er dette en kan forvente av sentrale politikere, vil dette påvirke arbeidshverdagen til fylkeskommunalt ansatte fremover.

At spørsmål som dette overhode kommer opp bør medføre at politikere er bevist på språkbruken sin i det offentlige rom. De ansatte i Fylkeskommunen

TELEMARK UTVIKLINGSFOND TUF

har for tiden stor usikkerhet om fremtidige arbeidsoppgaver. Uttalelser som sentrale politikere har kommet med i denne saken vil ikke danne grunnlag for tilstrekkelig åpenhet.

Det er ikke urimelig å si at dette kan være en utfordring, som bør diskuteres i de forskjellige politiske miljøene.

7.12. Behov for avklaringer hvem som kan uttale seg

Denne saken viser at det er behov for å lage retningslinjer både for styret og daglig leder. Dette er et arbeid som styret bør igangsette.

Daglig leder har ikke sett dette behovet tidligere, i denne saken som i andre saker har det vært avklart med styrets leder at daglig leder skal uttale seg på vegne av styret.

Styrets leder har ikke gitt nøyaktige instruksjoner for hva daglig leder kan si, det ville heller ikke vært naturlig.

Det er en mulighet for at dette burde vært gjennomført.

I eierskapsmeldingen til TFK er det tatt inn følgende

Ved en organisering utenfor administrasjonen involveres flere aktører med ulike roller:

- Eier
- Styret
- Daglig leder
- Fylkesadministrasjonen
- Kontrollutvalget

Hver av disse har roller å fylle i forhold til styringen av virksomheten. For hver aktør må ansvar, myndighet og forhold til andre aktører defineres klart.

Daglig leder har ikke fått noen meldinger om at dette ikke har vært innenfor daglig leders ansvar, vedtektene sier at det er styrets ansvar å utarbeide nødvendig instruks.

Styrets oppgaver

Styret sørger for at det til enhver tid er et sekretariat med nødvendig kompetanse i å forvalte Telemark utviklingsfond. Sekretariatet har sitt sete i Skien av hensyn til nærhet til øvrige samarbeidspartnere forbundet med forvaltningen av fondet. Instruks for sekretariatet utarbeides av styret.

I eierskapsmeldingen er det sagt litt om uttalelser i media:

Styreleder har samme formelle ansvar som de øvrige styremedlemmene. I det praktiske styrearbeidet har imidlertid styreleder en mer aktiv rolle enn andre styremedlemmer. Styreleder har ansvaret for gjennomføring av styremotene, løpende dialog med og praktisk arbeidsgiverfunksjon overfor daglig leder og eventuell representasjon av virksomheten i media.

TELEMARK UTVIKLINGSFOND

TUF

7.13. Kan daglig leder ha tillit

Varamedlem til TUF og ordfører i Tokke har i leserinnlegg sagt at han har begrenset tillit til daglig leder i TUF. Dette må bety at han ikke har tillit.

Daglig leder ønsker ikke å ta opp dette leserinnlegget spesielt med styret. Daglig leder har imidlertid ikke noen synspunkter på at ordføreren i Tokke skriver dette, det må være innenfor det han kan ytre seg om.

Daglig leder er trygg på at dersom styret i TUF ikke har tillit til daglig leder så vil dette bli tatt opp direkte. Daglig leder frykter ikke at dette vil meddelt via media.

7.14. Vedtak i styret

7. SAK NR 21/2019 KOMMUNIKASJON I TUF

Vurdering: Styret i TUF mener Daglig leders uttalelser 02.08.2019 rundt oppsigelse av «åtte kommunersavtala» av 2009 mellom Telemark fylkeskommune og de åtte kraftkommunene er svært uheldige uttalelser.

Det vises senest til fellesnemdas vedtak 10/19 *Eierskapsprinsipper og eierskapsstrategi* av 29.01.2019. Enstemmig vedtak om å videreføre eierskapet i Telemark utviklingsfond som i dag. Daglig leders uttalelser om oppsigelse av avtalen nå, anser styret i TUF å være i strid med eiers og fellesnemdas vedtak.

Styret mener videre at daglig leders uttalelser av 12.08.2019 der daglig leder fortsetter å argumentere for sin innstilling til en styresak, etter at styret har fatta annet vedtak også er svært uheldig for TUF.

I denne sammenheng er daglig ledes oppgave å følge lojalt opp styrets vedtak samt forholde seg lojalt til de vedtak som eier (Fylkestinget/Fellesnemd) fatter.

Vedtak:

Styret i Telemark utviklingsfond innleder en dialog med daglig leder og arbeidsgiver (fylkesrådmann) for finne en løsning på hvordan Telemark utviklingsfonds behov best kan ivaretas og løses framover, og eventuelt styrke Telemark utviklingsfond sin samla kompetanse.

Vedtaket er enstemmig.